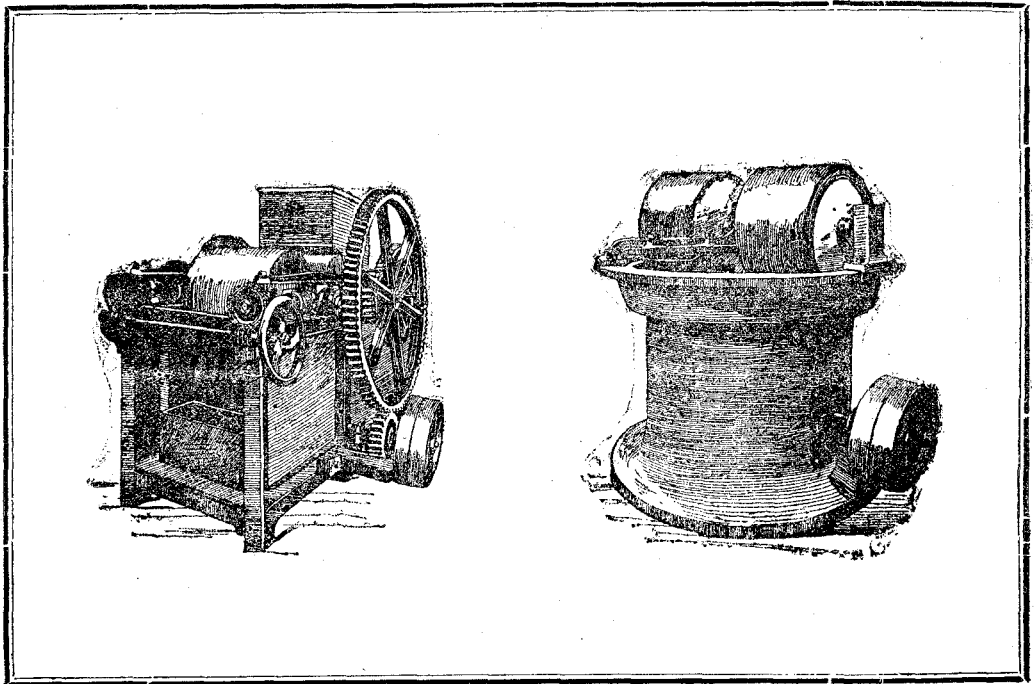

SETMANARI IL-LUSTRAT, LITERARI
Y DEFENSOR DELS INTERESSOS MORALS Y MATERIALS DE LA COMARCA

INDUSTRIA CATALANA

Máquinas pera moldrer xocolate, del constructor M. Sala.—Sabadell.

Industria Catalana

Ab l'afany de fer conèixer tot lo que representi un avenç en nostra benvolguda terra vallessana, publiquem avuy en nostras planas, las màquines que ab l'intent de substituhir los antichs molíns de xocolate, ha inventat després de llarchs esforços, lo constructor sabadellench D. Miquel Sala, qui ha merescut per part dels inteligents tota mena de felicitacions.

QUINTAS

Diumenge vinent deu tenir lloch en totes las poblacions, la classificació y declaració de soldats.

En dit día deuen tots los joves que foren sortejats, ser en primer lloch medits, luego regoneguts per lo Metje municipal el qual entregará un certificat del regoneixement y per últim serán preguntats per l'Ajuntament á que exposin los motius legals que tingan per eximirse del servey de las armas; los que pretingan ser eximits després d'haver manifestat las causas, se 'ls hi entregará un certificat en que consti la reclamació y l'Ajuntament, si ho creu convenient, darà un plasso pera que los interessats presentin los documents ó justificatius necessaris de la exempció y qual temps no pot excedir de lo tercer diumenge de Mars, per tenir que constar l'acrt ó resolució en la sessió de dit día.

La demanda de l'Ajuntament feta al jove pera que digui si té alguna causa d'exempció, deurá constar en l'acta de la sessió y en lo expedient de cada jove per diligencia debentla de firmar l'interessat y dat cas que aqueix no 'n sabés, ho deurán ferho en son nom dos personas interessadas de lo mateix reemplaç.

Debém fer observar que no será atesa cap reclamació d'exempció que no 's fassi en el acte de ser preguntat lo jove sobre aqueix particular.

En lo número vinent dirém alguna cosa més referent á la quinta y que puga ser d'alguna utilitat als interessats en la mateixa.

CANSÓ DE FEBRER

—Lo pardal quan s'ajocaba,
ab sa pardala 'l costat,
diu, qu' á mitja-veu cantaba
xirit - xeu,
xirit - xat..!

Una nina qu' el sentía
órfa d'amor y d'amant
lo seu plor sola esclafia
son carinyo, recordant.
Es que son promés d'un' hora
en lo fondo de la mar
una onada, bullidora
éll y nau s'els va dragar.
Perxó plora la nineta
perxó plora de tristó;
plena de dol la pobreta
envejant lo pardaló...

—Lo pardal quan s'ajocaba,
ab sa pardala 'l costat,
diu qu' ha mitja-veu cantaba
xirit - xeu,
xirit - xat..!

EMILI PASCUAL.

CARNESTOLTAS

«L'esbojerrat cridar, las desinvoltas
é histérica; rialladas s'endú 'l vent
s'acaba la galop.... las carnestoltas....
ha mort lo sol ixent.»

APELES MESTRES.

Aquesta temporada se senyala particularment per las atorrulladoras diversions y bojerías del *carnaval*, si be en honor de la veritat, no en mostra benvolguda Catalunya com en altres punts d'Espanya y molt en particular del *extranger*.

Deya Selgas parlant d'ell: «En aquesta época del any deu succehir algo molt vergonyós atés lo empenyo que hi há en taparse la cara. Deu ha posat la vergonya en la

cara, com la mirada en los ulls, com lo somris en los llavis, com lo sol en lo cel. Cubrirse la cara es lo mateix que tirar un vel sobre la vergonya. Està definitivament provat que las caretas no tenen vergonya.»

Y sols per lo que afaguexa las passions y dona brida batuda per moltes llicencias s' explica que no hagi desaparegut com seria de rahó, puig tant son origen, com sos funestos resultats, com, per fi, atesa la época de devoció y penitencia ab que nos convida la Iglesia, lo fant odiós y despreciable de los que volém conservar y seguir sas ensenyansas.

Des los primitius temps del Cristianisme, los Concilis, Papas y Prelats fulmináren los mes forts anatemas contra los qui ab pretext de festejar lo naixement de Jesús se entregavan fins á repugnants excessos d' alegría, nada menys que des desembre á febrer, y de lo qual 'n tenim encare débil recort ab las *festas dels innocents, dels botjs*, y altres molt alabades y practicades en la edat mitjana, pero quals quadros estavan tan lluny de la moral y de la estética, que difícilment podrián traslladar á sas telas, los matexos Teniers y Rubens puig lo asco 'ls obligaria á dexar son treball.

Y es perque semblants festes son recort de las inmundas *bacanals* ó dedicadas á *Baco*, lo deu de la borratxera, de la llicencia y dels excessos de tot género, en las quals homers y donas disfrassats, ó sia vestits ab pells d' animals salvatjes principalment, mitg nusos y *adornats* ab pámpuls, en los dias dedicats á aquell, se formava un tropell de gent desenfrenada, vil y baixa de la que 'n surtian mil estragos y disbarats.

Axis, de generació en generació y de sigle en sigle, han arribat fins á nosaltres semblants festes de locura, mes no ab lo nom derivat de *Baco*, sino ab lo de *Carnestoltes*, si be ab las mateixas deplorables conseqüencias. Basta recordar que en Italia, sobre tot, durant tals dias ningú més governava, y la careta feya inviolable al qui la usaba, cometentse á son amparo lo

assassinat, la violació, lo robo, la burla y las agresions mes iadignes y detestables. De França podém recordar que Carlos VI, qui va establir y propagar los balls de máscara, morí en un d' ells, abressat per lo foc que prengué en la rica disfressa que duya. Y raras son los anys en que lo *saitene* de semblants festes no sia una tragedia ó un quadro de sang, poguentse fer especial recort de Venecia, ahont se contan los anys de carnaval extraordinari per los fets desgraciats para la població que han ocorregut, ja sia per enfonsament ó incendi d' edificis y altres per l' istil que han causat innombrables morts.

D' avisos deurian servirnos semblants fets, puig no hi ha dupte que se 'ns permeten pera que 'ns servecan d' escarment.

A. LL.

GANGA

A la noya mes bufona
cara llarga ó bé rodona
del poble de Ripollet,
s' ofereix en matrimoni
un jove ab poch patrimoni
fill del poble de Mollet.

De d'ner cap ne tregina,
pró tampoch may s' amohina
perque n' hagi de robar;
vai més qu' hos conti s' historia
per s' aixis obté la gloria
qu' hus n' arriben ha preñar.

Jove de poca estatura,
quasi sembla una criatura
contant ja vinticinch anys:
mes no obstant te molta ciencia
que l' hi ha dat l' esperiencia
de continuos desenganys.

De petit ja era versaire
y ara gran, no 'n sap pas gayre
puix de tant y tant rumia,
te la closca mitj pelada
y dintre d' una mesada
cap pel de tonto tindrà.

Trevalla com á persona sempre que 'l negoci dona puix del treball se manté; encar que 'l doblar l' esquena li hi sol donar molta pena y trova no l' hi vá bé.

Te molts elements per viurer, fins sap fer plorar y riurer al teatro fent funció, toca 'l piano, guitarra, y es xicot que s'encaparra ab tot lo bonich y bó.

Apa noyas sigueu llestas perque gangas com aquestas no sempre venen á mans, deixeu lo que la gent diga, qu' encara que *peit* siga ja té un magaiem de grans.

Las que teniu lo cor lliure tot seguit habeu d' escriure demanantlo clar y net; que 'l jove qu' us solicita espera carta ó visita y es en

MISTOS DE MOLLET.

EFEMÉRIDES VALLESANAS

MES DE MARS

Dia 1

1485. *Guerra dels remensas.*—Trobém plantejat un problema jurídic-social que cerca la solució en los camps de batalla; á ben segur que de no mediar contra 'ls bons oficis de la Diputació; genuinament catalana, las intrigas de la Casa castellana que reynaba en lo pays, los pagesos de remensa ja de molts anys endarrera hagueran pogut millorar sa situació, abolint los «mals usos» com al fi 's tingué de fer; puig aytal era 'l motiu de tenir en revolta una vegada mes, á Catalunya. Pere Joan Sala dirigía en lo Vallés lo moviment del remensas, que era formidable, semblant guanyar forsas á cada nova embestida.

Aixís se desprent de la lectura de docu-

ments de la época, que 'ns ne donan detalladas noticias, dihentnos que 'n lo dia que motiva la efemérides, surtiren de Barcelona en direcció al Vallés una pila de nobles cavallers y de gent armada, al mando de Condestable d' Aragó, en Joan de Cardona, detenintse á Sant Andreu de Palomar, ahont y cap á la montanya, uns 500 pagesos tenian sitiada la casa de Mossen Jofre de Sentmanat. Era de nit y 's tingué de guardar l' atach per l' endemá.

Dia 2

1485. *Guerra dels remensas.*—Burlant la vigilancia de que eran objecte, los pagesos de remensa se 'n van al turó de Reixach, passant llavoras en sa virtut la gent que comandaba 'l Condestable d' Aragó, á la vila de Sabadell ahont hi té una bona acullida.

Dia 3

1809. *Guerra de la Independencia.*—Los francesos saquejan le Santuari de Sant Llorens del Munt. Cometen mil sacrilegis, que encara fa mes horror per ensopegarse á ser lo dijous sant. Molts anys han tardat á reconstruirse aquellas venerables ruinas.

Dia 4

1485 *Guerra dels remensas.*—Los pagesos abandonan á Granollers, de la que estaban possessionats, enviant á dir allavoras sos habitants al Condestable que li obririan gustosament las portas de la vila.

Dia 5

1485. *Guerra dels remensas.*—Tot seguit passa 'l Condestable á Granollers, ensemps que 'ls pagesos se fortifican á Caldas de Montbuy.

Dia 6.

1564. *Privilejis.*—Lo rey Felip I de Catalunya otorga importaats privilejis á las parroquias ó universitats de S. Sadurní y y Vilanova de la Roca, Sta. Agnés de Malanyanechs, Sant Andreu de Orrius y Vall de Riolf. Entre altres, hi han pertocants á la Roca, lo de poguer considerarse com á carrer de Barcelona y de ser representada

per son síndich ó diputats en las Corts generals del Principat.

J. MASPONS Y CAMARASA.

CRÒNICA

Seguint la costúm dels demés anys, ahir á la tarde per los elements de aquesta vila, devian tentir lloch en la plassa de la Constitució los tradicionals balls de las gitanas, que encare 's conserva en molts pobles vallesáns.

Ab gust aném introduhint altre millora en nostra publicació. Ella es, y estém segurs que 'ns ho han d' agrahir nostres llegidors, la secció de *Efemerides vallesanas* que degudas á l' entesa ploma del distingit escriptor vallesá D. Jaume Maspons y Camarasa de Granollers, avuy inaugurém.

Aixís de la manera que dit escriptor las redacta, se anirá acoplant de un modo agradable, los fets mes culminants de nostre hermosa comarca del Vallés.

En ella hi podrém llegir l' historia de nostres passats, y al contemplarla tal com és, ab tota la vivor de sos colors y ratllas, á la vegada que l' apendrém d' estimar, l' admirarém mes cada dia, puig que no hi ha dupte que 'l Vallés, ha sigut una de las comarcas que mes gloria á donat á Catalunya.

¡Y que millor podém fer los fills que ensalsar las glorias de la mare!

Consigném ab gust que D. Narcís Fuster, Metje municipal d' aquesta vila, ha sigut distingit ab lo nomenclament de Soci Honorari de la important y numerosa Societat de Sant Martí de Provencals "Foment Regional", qual fi principal de dita Societat és l' instrucció del obrer que tants bons resultats práctichs ha donat y está dant; essent digne de consignar que poseeix un bent provist museu d' Historia Natural y Arqueología, lo primer fundat en dita laboriosa població.

Doném nostre mes coral enherabona al

agraciat que per sas bonas qualitats se fá acreedor á consemblants distincions.

Granollers.—Sembla que se completará la plantació d' acacias en tot lo trajecte de la carretera que atravessa la població fins á trobar la de Cardedeu, que ja fa anys está volta de una magnífica arbreda; lo mateix s' está intentant, encara que en alguna part probablement la calitat del terreno no ho permetrá, en la carretera que d' aquesta vila vá á Caldas. No fa gayres dias, sabedors de que 'l peó al fer los sots per plantarhi 'ls arbres, havia trobat en un d' ells, aprop de Caldas, diferents restos que las referencias nos feren suposar serían de cerámica romana, varem anarhi convenientment preparats, decidits á practicar fondas excavacions. Y nos doná com á resultat la troballa de infinitat de trossos d' ánforas, que presentan la particularitat de tenir grabadas algunas petitas inscripcions, segurament de gran interés. Si no fos per aquesta particularitat no tindria cap valor lo descobriment de trossos d' ánfora, perque per aquells indrets de Caldas de Montbuy y de Sta. Eularia de Ronsana se 'n troban molt sovint. Ben sapigut es lo rastre que hi deixá la dominació romana, á Caldas sobre tot.

—Segurament en lo día de Sant Joseph s' estrenará la magnífica orga que s' acaba de restaurar en la iglesia parroquial.

Sabadell.—Entre 'ls molts travalls que está fent la Comissió especial nombrada pera procurar la recaudació de fondos ab destí als soldats ferits ó malalts de la guerra, acordáren passar á domicili del contribuyents á fi de anotar las cantitats ab que acordan cooperar á la suscripció iniciada.

Santa Perpétua.—Dilluns á la tarde varias societats ballarán en la plassa lo típic ball de las Gitanas; y al vespre hi haurá ball ab orquesta en las dugas salas.

—Durant la nit del diumenge de la setmana passada á aquesta anterior, los *cacos* visiren al poble vehí de Polinyá, puig s' emporta-

ren de casa Pariquet, sis sacas de quartas, de manera que per lo robat se coneix que 'ls *cacos* dehuen criar tocino, y que habent acabat lo menjar anaren á la rampinya; y que habent-los sortit bé la presa féren la segonè edició, ó sigui á la nit del dimars de la mateixa setmana robaren de casa l' Engracia dotce gallinas.

Los *cacos* dehuen estar contents y trampats, puig que encara es la hora que no s' han descubert los autor de tan asquerosos fets.

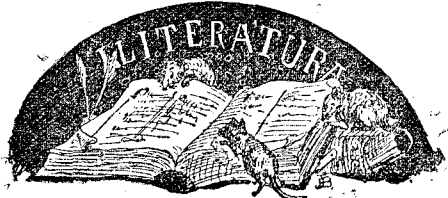

Mollet.—A la vetllada del dimecres de la setmana passada corregué l' veu que en lo quartelillo que tenen los mossos de la Esquadra en los baixos de la casa Consistorial hi havia mort, per havérseli engegat un tir de revolver, que neteixava lo jove *mosso* Pau Vinyat y Llambés, haventli anat la bala de sota la barba al cervell: noticia que per desgracia resultá certa.

—Lo dissapte la societat la *Paz* doná ball de disfressas, en lo cual guanyaren los tres premis sobre vestits, que 's regalaren las elegants dongelletes Josepha Pujol, vestit de torero; Josepha Vila, de mitjas llunas; y Gertrudis Mutgé, de tresillo; fou tocat ab piano y molt animat.

—Diumenge matí morí á Parets als brassos de sa familia lo jove de 22 anys Andreu Guardia y Butchosa de una malaltia anémica que arreplegá en defensa d' Espanya á la colonia de la Habana. (A. C. S.)

—Dilluns próxim celebrarà Mollet á la tarde, lo típich ball de las "Gitanas,": á tots los que vinguin á veure 'l los prometém que passarán una tarde ben distreta y divertida mentres Deu nos dongui un bon sol.

S' ha publicat lo segon volúm de l' important Biblioteca infantil que publica la acreditada llibrería *L' Arxiu* de Barcelona.

Es un tomet com l' anterior sumament moral y agradable, redactat en catalá.

Hem tingut lo gust de rebre una *Colecció d' epigramas inédits* originals de H. Maricel.—D. Ducet.—E. Pausas R.—Surisenti.—J. Robert P.—B. Nani, redactats en catalá.

N' hi han alguns de divertits que, denota en sos autors humor y tranquilitat.

Gracias.

RATETA SABIA.

MARINA

L' amplíssima volta, no es blava com era; lo tró fer udola, lo llamp zic-zaguella;
molt lluny, mar endins
s' oviran dos homes bregant ab bravesa
en frágil fustota, que en busca de pesca
sortiren tranquils.

La lluyta es terrible: la nau, feta estellas,
de l' ona es joguina, y xarxas y vergas
surar sols se véu;
y ab clams angustíssims, que 'l cor n' oprimeixen
se sent en que cridan: ¡socós! y no pensan
qu' inútil tot és. ...

En terra tots ploran: baylets y donzellas,
y mares y esposas mirant la tempesta
lo mar erissant;
y envá no 's genollan devant d' una Verge,
de náufrechs patrona, y ab fé tots ne pregan
pels sers estimats.

Quant de cop-y-volta lo cel s' asserena;
la mar mitj calmosa, sas aigüas rojencas
se van aclarint;

—miréusels; ja tornan—ne cridan alegres,
veyent tots á l' hora, si bé no ab sorpresa
l' arch de Sant Martí.

S. BORRUT Y SOLER.

Barcelona 2 Febrer 1897.

Lo diumenge vinent, primer de quaresma, tindrà lloch en lo teatro del Centre Catòlich d' aquesta vila, una escullida funció.

Se posará en escena l' interessant drama en tres actes "La Salvació" y s' estrenará en aquest teatro la divertida comedia en un acte "Cura de moro" original del festiu Frederich Soler (Pitarra).

Lo desempenyo de ditas obras correrá á càrrech d' una companyia d' aficionats de Barcelona secundats per altres de la vila.

Dita companyia estarà composta per los senyors següents: D. Joseph Sentís, D. Alfred Montsech, D. Pere Colomer, D. D. Lacoma, D. Joseph Moratones, D. P. Bolvena, D. Joan Grau y D. Manel Ferrés.

Donats aquets antecedents és de creurer que la sala d' espectacles de dita societat se veurá sumament concorreguda.

L' ESTISORAYRE.

SECCIÓ AGRICOLA

Replanteig de vinyas á Catalunya

En la gran Sala de Càtedras del Ateneo Barcelonés D. Joaquim Aguilera ha donat la conferencia que tenia anunciada sobre «Replanteig de vinyas á Catalunya»

Demostrá 'l conferenciat tenir fet un estudi teòrich y práctic molt á propòsit sobre la materia. Analisá las condicions de resistencia dels ceps americans, probant que 's devia á la selecció natural que en ells havia fet la filoxera, y feu veurer la possibilitat d' obtenir ceps resistens propis pera cada regió ó comarca, utilisant aquest mateix medi natural de selecció, si be digué que presenta la dificultat del temps que s' ha de perdre en ferla. Analisá las

varietats de cep; més acreditats com á resistents y 'ls sistemas d' empelts més educats, fent un resum molt clar en lo que senyalá 'ls ceps més propis pera cada mena de terrer.

Al acabar tan interessant conferencia que la feu lo senyor Aguilera en llengua catalana fou sumament aplaudit y felicitat per lo selecte auditori.

Certámen de Sevilla

Ab lo titol de Jochs Florals y Certámen científich, literari y artístich, organitzats per l' Ateneo y Societat d' Excursions de Sevilla, d' acord ab l' Excelentíssim Ajuntament de dita capital, s' ha publicat lo programa, entre quins 10 temas n' hi ha un, que es lo 6.º, pera 'l que s' ofereix un premi d' un objecte d' art, regalo del «Circulo de Labradores y Propietarios» de dita ciutat, al que tracti millor de las «Enfermedades del olivo en Andalucía; diagnóstico, profilaxis y curación.»

Granja experimental de Barcelona

Entre lo resumen de las observacions practicadas per dita Granja durant lo mes de Janer hi han las següents:

Observacions culturals

La cullita de cereals se presenta per lo general bé en tota la regió, las geladas y las neus de la última década han produhit danys encara que de poca importancia en las hortalissas.

En Figueras se feu la poda y replantació de las vinyas. Mataró lo mateix, fentse la plantació dels llegums y hortalissas. Olot los frets dels días 24, 25 y 26 deixaren mal paradadas las plantas invernals. Sant Cugat del Vallés y altres molts punts se prepara lo terreno pera la plantació dels ceps americans. Tarrasa, aumenta la plantació de ceps americans pera reconstituir las vinyas. Vilanova y Geltrú se procedeix á arrancar los ceps filoxerats y se replanta d' americans com en tota la regió.

Mercat de Granollers del dia 25

Blat, 17'50 ptas. cuartera.—Blatdemero, 10 ptas.—Cigrons, 24 ptas.—Cibada, 8'50 ptas.—Favas, 12'50 ptas.—Favons, 13 ptas.—Ordi, 8'50 ptas.—Bessas, 15 ptas.—Monjetas: dragona, 25 ptas., paretana, 21 ptas., ganxet, 30 ptas., cara girada, 30 ptas., rénech vermell, 29 ptas., rénech blanch, 42 ptas., de la avellana, 30 ptas., motja, 38 ptas. y manresana, 25 ptas.—Patatas: bolado vermell, 4'25 ptas. quintá, bolado blanch, 4 pesetas, ull fondo, 3'75 ptas. y gabatxa, 5'25 ptas.—Ous, 1 pta. la dotzena. Fou regular.

Santoral de la Setmana

MARS 31 DIAS

Dilluns 1.—St. Rossendo b. y cf. y Sta. Eudoxia mr.

Dimars 2.—St. Simplicí p. y cf. y St. Absolon mr.

Dimecres 3.—(De Cendra).—Sts. Hemeteri, Celedoni y Medi mrs.—*Desde avuy al 25 d' Abril se guanya la ind. de la Butlla, y rebent 'ls Sts. Sagraments se pot elevar a plenaria.—Abstinencia de carn.*

Lluna nova a las 11 h. 44 m. del mati en Piscis.

Dijous 4.—St. Casimir rey y St. Llusi p. y mr.

Divendres 5.—Lo bto. Nicolau Factor y Sta. Faina.—*Abstinencia de carn.*

Dissapte 6.—St. Olaguer, arqueb., bisbe de Barcelona.

Diumenge 7.—I de Quaresma.—St. Tomás d' Aquino dr. y Sta. Perpetua.

Firas desde'l dia 1 al 7 de Mars

Dia 3.—Cardona.—Amer 7. Balsareny y Tortellá.—7, 8 y 9, Seu d' Urgell.

TRENCA-CLOSCAS

XARADA

*Dos es nota musical
Prima-versa de Mahoma*

sol la doctrina seguir;
y el tot estimat lector
es músich de porvenir.

CORNELI.

TARJETA

Teresa Ana y Ballad

Formar ab aquestas lletras lo títol de un drama d' en Frederich Soler.

R. RIBERA.

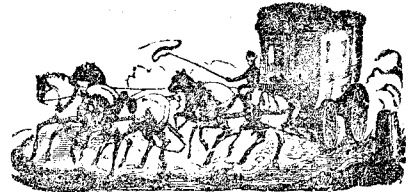
SOLUCIONS AL TRENCA CLOSCAS ANTERIOR

Rombo.— M
RAM
MARIO
MIR
O

Tarjeta.—Esparraguera.

Geroglífich.—Per menos pecats lo meu noy.

Tarjeta.—La Flor de la Montanya.

CORRESPONDENCIA

A. M. Barcelona.—R. B. y V. A. Sabadell; B. N. y D. D. Barcelona; anirá alguna cosa.—J. R. P. Barcelona; anirá alguna (ja 'n tenim), (envihi mostra y ho veurém).—F. C. Granollers; vosté mateix pot deduhirlo.—J. M. Mollet; entesos.—L. C. M. Barcelona; anirá alguna cosa.

Lo demés que no 's contesta no val la pena.

LO DIRECTOR.

A. F. Ripollet.—C. E. Sta. Perpétua, quedan suscrits.

L' ADMINISTRADOR.

Imprempta de M. Ribera, Sant Domingo, 34.-Sabadell.